

att exsekutor, för sådana utdömda fordringar, som genom hans försorg skola på vanligt sätt indrifvas och redovisas, ej må beräkna någon annan kostnadsersättning för sina besvär än skjuts efter en häst till och från förrättningsstället, samt att, då flera förrättningar verkställas under samma resa, kostnaden dem emellan fördelas.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1869.

L. J. Fahlander,
från Westerbottens län.

N:o 286.

Af Herr Nils Larson: Om ändring af 5 § i Kongl. Förordningen den 13 September 1790, rörande vinterväghållningen.

Vid sednaste riksmöte aflät Kongl. Maj:t till Riksdagen nådig Proposition, angående ändring i gällande stadganden rörande vinterväghållningen, deruti Kongl. Maj:t, uppå andragna skäl, föreslog att, med ändring af föreskriften i Kongl. Förordningen den 13 September 1790 § 5, måtte stadgas att, när i öfverensstämmelse med nämnde författning till vägarne hållande i fargildt stånd vintertiden vid snofall s. k. ploglag äro eller blifva inrättade, den för alla ploglagen i socknen eller häradet belöpande ersättning sammanslås och inom socknen eller häradet fördelas efter den allmänna grund, som gäller för uttagande af kommunalutskylder på landet. Detta förslag, hvilket oförändradt godkändes af Riksdagens Andra Kammaré, blef deremot af Första Kammarén, som likväl erkände behöfvet af förändrade föreskrifter i fråga om berörda ersättnings utgörande, förkastadt, under anförande af skäl, som enligt min åsigt icke hålla profvet. Frågan om ändring af nu gällande stadganden angående skyldighet att bygga och underhålla vägar och broar har redan vid flera föregående riksmöten utgjort föremål för framställningar från Rikets Ständer till Kongl. Maj:t och derunder varit underkastad vidlyftig och mångsidig pröfning, dervid dock, då ett ändamålsenligt ordnande af denna lika vigtiga som vidt omfattande angelägenhet kräfde kändedom om flera förhållanden, hvilka Rikets Ständer då icke voro i tillfälle att utreda, Rikets Ständer, med uttryckande

af deras åsigt om rättvisan och billigheten deraf, att väghållningsbesväret inom kommunerna å landet utsträcktes till alla skattskyldige, samt, med åtskilliga antydda undantag och modifikationer, utgjordes efter det fyrktal en hvar har sig åsatt, uti underdånig skrifvelse den 7 April 1866 anhöllo det Kongl. Maj:t måtte i öfverensstämmelse härmed låta utarbета och så snart ske kunde till Riksdagen framställa nådig Proposition i ämnet. Öfver denna Rikets Ständers framställning har Kammar-kollegii underdåniga utlåtande blifvit infordradt, hvarjemte sedermera till bemälda Kollegium blifvit öfverlemnad, för att vid utlåtandets afgifvande tagas i öfvervägande, en af Stockholms läns landsting i ämnet gjord framställning med förslag till vissa grunder för väghållningens bestridande. Hvad som sålunda blifvit angående ämnet i hela dess vidd och omfattning anfördt hade Kongl. Maj:t tagit i öfvervägande och dervid funnit att, om en så genomgripande förändring som ifrågavarande besvärs fördelning på alla skattskyldige skulle kunna komma till stånd utan att väcka billig klagan, måste den endast smånigom genomföras och en dylik fördelning företrädesvis ske i sådana fall, der en allmän delaktighet kunde med mindre praktiska svårigheter åstadkommas, till följd hvaraf också härtill företrädesvis lämpade sig det åliggande, som af de väghållningsskyldige redan nu allmänast bestrides genom kontanta tillskott, nemligen vägarne hållande i fargildt stånd vintertiden vid snöfall.

Oaktadt sålunda all behöflig, med största omsorg åstadkommen utredning synes hafva blifvit åtminstone för den del af frågan, som här hufvudsakligen afses, nemligen vinterväghållningen, åstadkommen, hade dock Lag-Utskottet, på hvars utlåtande Första Kammarens ofvan antydda beslut vid sistlidne riksdag grundades, ifrågasatt att en ytterligare utredning af vissa utaf Utskottet uppgifna förhållanden borde, för bedömande af den föreslagna förändringens verkningar inom de särskilda orterna, företaga den förnyade nådiga framställning i ämnet, som Utskottet ville att Riksdagen skulle hos Kongl. Maj:t begära. Sålunda har Utskottet trott, att utredning sockne- eller åtminstone häradsvis borde lemnas öfver förhållandet dels emellan jordbruksfastigheternas mantal och taxeringsvärdet, med uppgift å ej mindre medelvärdet än äfven högsta och lägsta taxeringsvärdet för helt hemman, dels ock emellan å ena sidan jordbruksfastigheternas taxeringsvärde samt å den andra taxeringsvärdet å öfriga fastigheter jemte taxerings- och bevillningsbeloppet för inkomst af kapital och arbete. En fullständig sådan utredning förklarade Utskottet sig icke vara i tillfälle att åstadkomma. Men jag kan icke heller inse hvartill den skulle vara nyttig, då dessa förhållanden omöjliga kunna tänkas konstanta, utan helt naturligt måste vara underkastade oupphörliga växlingar, och det i allt fall icke lärer böra ifrågakomma att, med afseende å de af Utskottet antydda olikheterna i dessa förhållanden de särskilda kommunerna emellan, fastställa olika stadgar för olika väghållningslag. Det lärer väl också icke kunna påstås eller visas att, då den af Kongl. Maj:t föreslagna grunden för fördelningen erkännes vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, der de till kommunen skattskyldige, som för närvarande icke deltaga i väghållningsbesväret, äro till antalet få eller der dessa hvar för sig eller sammanlagt svara för ett obetydligt fyrktal i jämförelse med innehafvarne af i mantal satt jord, nämnda grund skulle förlora denna sin egenskap af billighet, der förhållandet emellan den i mantal satta jorden å ena och andra beskattningsföremål å den andra sidan vore omvändt; ty icke lärer den andel af utgiften, som faller på en viss icke i mantal satt fastighet eller på ett emot en viss taxerad inkomst af kapital och arbete svarande fyrktal, blifva större derfore, att inom väghållningslaget äfven finnas många flera och betydande, till samma kategorier hörande, beskattningsföremål, som jemväl taga

del i bördan; och icke läser det heller kunna med skäl sägas ligga någon obillighet eller någon orättvisa deruti, att den, som njuter en inkomst af t. ex. 10,000 R:dr, deltagar i besväret efter samma proportion som den, hvilken har en beskattad inkomst af blott några hundra R:dr, äfven om resultatet deraf, vid beräkning af förhållandet inom en liten obetydlig kommun för sig, skulle visa sig utfalla så som ett af de exempel, förra Riksdagens Lag-Utskott anført, eller att den förre derigenom finge vidkännas en icke så obetydlig bråkdel af kommunens utgift, ett förhållande som dock torde komma att väsendtligen utjemnas vid fördelning inom helt härad. Att den i mantal satta jorden inom härad, der andra beskattningsföremål äro få och af obetydlig omfattning, icke kan genom förändringen tillskyndas lika stor lättnad, som inom härad med andra beskattningsföremål af större betydighet, är en sanning; men då denna olägenhet icke skulle kunna afhjelpas med mindre än att väghållningsbesväret gjordes till ett åliggande för Staten, hvilket åter torde befinnas möta ännu större svårigheter, så torde icke heller ur denna synpunkt de gjorda invändningarne förtjena det afscende, att frågans afgörande må anses behöfva i anledning af dem undanskjutas.

Bruk och qvarnar hafva för icke länge sedan, då behofvet visade sig der-till böra föranleda, med välvilligt understöd äfven från den jordbrukande samhällsklassens representanters sida blifvit helt och hållet befriade från dem förut åliggande dryga grundskatter, utan att några småaktiga erinringar dervid uttalats om huru de aflyftade bördorna skulle komma att öfverflyttas på öfriga näringar och samhällsklasser, och det bör väl vara anledning hoppas att samma högsinhet jemväl skall göra sig gällande vid den förnyade behandling af nu ifrågavarande ämne, som jag, under åberopande för öfrigt af de många och talande skäl, hvilka såväl inom Första som Andra Kammaren vid sistlidna riksdag anfördes till stöd för den då aflättna nådliga Propositionen, härmed tager mig friheten påkalla, då jag vördsamt hemställer, det Riksdagen måtte för sin del besluta,

att, med ändring af föreskriften i Kongl. Förordningen den 13 September 1790 § 5, må stadgas, att, när i öfverensstämmelse med nämnda författning till vägarnes hållande i fargildt stånd vintertiden vid snöfall s. k. ploglag äro eller blifva inrättade, den för alla ploglagen uti socknen eller häradet belöpande ersättning sammanslås och inom socknen eller häradet fördelas efter den allmänna grund, som gäller för uttagande af kommunalutskylder på landet.

Om remiss häraf till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Nils Larson.